

Maar het licht schijnt op de Kerststal die meer is dan papier, lappen en hout. Een Kerststal waartoe niemand opdracht gaf, maar die mensen wilden maken. Waarom? Omdat vonken oversloegen, omdat ze met elkaar meer wilden zijn dan armen, benen, handen, hoofden; omdat ze iets wilden met hun creativiteit, hun spiritualiteit misschien? En dat wilden delen? Uitdragen?

Ik heb het niet gevraagd. Dat doe je niet zo gauw. Het was bovendien heel gezellig, met kaarslicht, wijn, lekkere hapjes. Wat een rijkdom.

Wat een armoe: dat je een Kerststal bouwt, bij elkaar bent, zelfs over de blijde boodschap probeert te praten, maar niet verder komt dan onhandigheden. Maar o wonder, daar boven uit torent het gewelf van de Pieterskerk, Gods glorie zingend, en van de Kerststal glanst ons het welbehagen van de makers tegemoet. De geest is onder ons.

De geest in onze volgeparkeerde straten, stukgereden walkanten, grafitti en zwerfvuil. Zich verheffend over de stad, uitstijgend boven benzinstank, stilte scheppend in vuurwerkgeraas. Wij maken armoe, maar als een wonder ontstaat daaruit schoonheid, vrede, leven, scheppende kracht.

U en ik, wij delen de rommel, de armoe en de ergernis, maar ik hoop ook het saamhorigheidsgevoel, de liefde voor de stad, de geest die ons er boven uit verheft. Moge ook dat een stukje van uw Kerstgevoel zijn, een vreugdevol vooruitzicht voor het nieuwe jaar.

Afra Wamsteker, voorzitter

1) Thomas-evangelie vers 29

PARKEEREGIME

Het bestuur van de wijkvereniging heeft met brief van 14 november 1990 haar reactie gegeven op de voorstellen van het College van B&W inzake het parkeerregime. Hieronder volgt de volledige tekst van de brief.

Geachte College,

Het bestuur van de Vereniging voor Pieters- en Academiewijk en Levendaalwest heeft met belangstelling kennis genomen van de stukken, die uw college in de inspraak gebracht heeft over bovengenoemd onderwerp. Daarbij zijn met name

uw voorstellen kritisch bekeken.

In de oktober-uitgave van de "Hart van de Stad Krant" heeft een artikel gestaan, met de belangrijkste elementen uit de 3 stukken, toegespitst op het gebied van de wijkvereniging.

Om de mening van de wijkbewoners te peilen was in de krant een enqueteformulier toegevoegd.

Deze reactie is mede gebaseerd op de uitkomsten van deze enquete.

Bij de standpuntbepaling hebben de volgende uitgangspunten gegolden:

1) de directe belanghebbenden moeten een groter aandeel in de parkeermogelijkheden krijgen en er moet gezorgd worden voor minder zoekverkeer.

In het gebied van de Pieterswijk is thans een voortdurend tekort aan plaatsen voor vergunninghouders. Het gebruik van plaatsen bij automaten/meters is structureel.

Met name 's avonds, wanneer een aanzienlijk bezoek aan ontspanningsgelegenheden plaats vindt, kunnen vergunninghouders in de Pieterswijk nauwelijks nog hun auto kwijt op de daarvoor bestemde plaatsen.

2) kosten(stijgingen) voor vergunninghouders beperkt houden;

3) uitbreiding van het parkeerrestrictiegebied;

4) terugdringen van het aantal foutparkeerders door verbetering (meer effectief en uitbreiding) van de controle.

Deze uitgangspunten zijn o.m. ontleend aan de uitkomsten van en de knelpunten uit het BRO-rapport "Evaluatienota Parkeerregulering 1989" en worden ook bevestigd door de enquete.

DE HOOFDLIJNEN VAN DE INSPRAAKREACTIE

De overheersende indruk is dat vooral de bewoners wel heel erg de dupe zijn:

- uitbreiding voor bedrijven ten koste van bewoners;

- beperking van het aantal plaatsen voor bewoners (vervallen Garenmarkt en 2-uur meters);

- beperking van het aantal vergunningen voor bewoners door verstrekking van één vergunning per zelfstandige woning; deze maatregel doet onrecht aan de bewoners;

- voor deze nadelen moet ook nog meer betaald gaan worden.

De overige punten betreffen, kort samengevat, het volgende:

- onduidelijkheid omtrent het aantal en de situering van vergunninghoudersplaatsen;
- de gehele Academiewijk dient thans in het restrictiegebied opgenomen te worden;
- tariefverhoging slechts akkoord, indien daar een behoorlijke garantie voor voldoende vergunninghoudersplaatsen tegenover staat;
- uitgebreidere en meer effectieve controle voorwaarde voor instemming.

TOELICHTING

Parkeerplaatsen en omvang restrictiegebied

Onduidelijk uit de stukken is hoeveel parkeerplaatsen er uitsluitend voor vergunninghouders komen, waar ze komen en of het aantal voldoende zal zijn voor met name de bewoners.

Er dient gedetailleerd duidelijk te worden gemaakt waar welke plaatsen en in welke aantallen beschikbaar komen, alvorens hier een oordeel over gegeven kan worden.

Teneinde duidelijkheid te verschaffen en het zoekverkeer beperkt te houden dient naar de mening van de wijkvereniging een aantal maatregelen genomen te worden:

- in straten moeten geen meters en vergunninghoudersplaatsen tegelijk voorkomen, zoals nu bv. in de Zonneveldstraat en Papengracht.
- plaatsen voor bezoekers dienen uitsluitend aan de randen van het parkeergebied te komen.
Een nog betere oplossing is aan de rand van de stad grote lang-parkeerterreinen te maken voor bezoekers, die door frequent openbaar vervoer met het centrum worden verbonden.

- het bestemmen van de Garenmarkt tot uitsluitend bezoekers-parkeren zou alleen moeten gelden voor het terrein besloten door Levendaal, Raamsteeg en de voormalige HBS. Het gedeelte tussen Raamsteeg en Hoefstraat dient voor vergunninghouders gereserveerd te blijven.
- de bewegwijzering naar parkeerterreinen dient verbeterd te worden en aan bezoekers moet tijdig duidelijk gemaakt worden dat er in het binnengebied voor hen geen plaats is.
- vaak is het voor bezoekers onduidelijk waar wel of niet geparkeerd mag worden. Er is thans een woud aan ge- en verbodsborden, die veelal moeilijk zichtbaar zijn vanuit een auto (te hoog b.v.). Onze suggestie is door middel van lijnen op straat in diverse kleuren duidelijk te maken, waar iemand mag parkeren.

Gezien de huidige overlast in de Academiewijk dient deze wijk in zijn geheel onder het restrictiegebied gebracht te worden. Het gebied tussen Doelensteeg en Galgewater is uiteindelijk maar een vrij klein gebied. Dit gebied buiten het restrictiegebied laten zou een nog grotere druk betekenen dan nu reeds het geval is. Dit probleem mag dus niet blijven liggen, zoals het College voorstelt in punt 10. Het is ook logischer om een afgerond gebied (in dit geval door het water van Singel en Galgewater) in het restrictiegebied op te nemen. Die natuurlijke grenzen vormen een grens, die niet gauw overschreden wordt, waardoor aangrenzende gebieden minder onder druk komen te staan.

Vergunningen voor bewoners zijn vooral bedoeld om hen binnen redelijke afstand van hun woning parkeergelegenheid te bieden. Het is daarom niet noodzakelijk dat een bewoner uit de ene wijk zonder

KOOYKER
sinds 1863
Boekhandels:
Breestraat 93, 2311 CK Leiden.
Tel. 071-160500.
Leidse Plein AZL,
Rijnsburgerweg 10, 2333 AA Leiden.
Tel. 071-160515.

COMPAENEN
TOBACCONISTS

LEREN PIJPROKEN?

Neem er de tijd voor!

Marcella Bus
Korevaarstraat 3
Leiden.

DOEZASTRAAT 21
LEIDEN

Doezastraat 21
2311 GZ Leiden
Tel. 120727/144208
de Kempenaerstraat 28
2341 GM Oegstgeest
Tel. 172308/154916

Caud'Art
SCHOONHEIDSSALON

Jacqueline van Heteren
Lange Brug 30
2311 TM LEIDEN
071 - 122 395

académie
scientifique de beauté - Paris

extra kosten tevens in een wat verder gelegen andere wijk kan parkeren.

Ons voorstel is daarom de parkeervergunning slechts geldig te laten zijn in de eigen wijk met een overflowmogelijkheid naar de naastgelegen wijk.

Tarieven

Verhoging van het tarief voor vergunninghouders mag slechts doorgang vinden als voldoende garantie bestaat, dat zij ook hun auto binnen redelijke afstand kwijt kunnen.

Bedrijven kunnen overigens best meer dan f 480,-- betalen, eventueel afhankelijk van de grootte van het bedrijf. Bedrijven beschikken immers over fiscale aftrek-mogelijkheden of kunnen deze doorberekenen in hun prijzen. Bewoners zouden dan op het huidige tarief kunnen blijven of zelfs minder kunnen gaan betalen.

De tarieven in de parkeergarages zouden beter (gelijk aan of lager dan meters/-automaten) afgesteld moeten worden op de tarieven van meters/automaten in de directe omgeving.

Teneinde tot een betere bezetting van de garages te komen, verdient het aanbeveling om binnen een zekere straal geen bezoekersplaatsen te creëren.

Naarmate men dichterbij het centrum van de binnenstad komt zouden de parkeertarieven hoger moeten worden en de parkeerduur korter.

De voorgestelde tijden voor bedrijven (werkdagen 7-19) betekenen toch parkeerproblemen voor bewoners. Die komen immers vóór 19.00 uur thuis van hun werk en vinden dan hun plaatsen nog bezet door bedrijven. De tijden voor bedrijven dienen in ieder geval beperkt te worden.

Controle

Er dient meer controle te komen en actie tegen foutparkeerders te worden ondernomen, met name in de avonduren om overlast van bezoekers van café's, evenementen in P.kerk en Stadsgehoorzaal, e.d. tegen te gaan.

Ook de effectiviteit van de controle dient verbeterd te worden.

De enquête wijst uit dat 70% het in de buurt van de woning parkerende verkeer hinderlijk vindt. Buiten het huidige restrictiegebied komt dat percentage zelfs boven de 90!

De beantwoording van deze vraag leverde ook het meeste commentaar op, zoals het systematisch gedogen van foutparkeerders door de parkeerplicht.

Voor een belangrijk deel gaat het om auto's van niet-buurtbewoners en/of niet-vergunninghouders. (Zie voor bijzonderheden Bijlage 3, vraag 5).

Overige opmerkingen

Naast commentaar op de ingediende voorstellen hebben veel bewoners suggesties gedaan voor andere zaken. Enkele zijn er hierboven al genoemd. Een aantal volgt hieronder. Voor de overige verwijzen wij naar het laatste onderdeel van Bijlage 3.

- met name in smalle straten wordt het verkeer nogal eens opgehouden of zelfs geblokkeerd door ladend en lossend vrachtverkeer. Maak daar laad- en losruimte(s).
- geef bewoners en bedrijven voor een gering bedrag een strippenkaart voor parkeren van (familie)bezoek en hun klanten.

Wij zullen onze mening graag te zijner tijd aan de betrokken raadscommissie toelichten.

Hoogachtend,

Namens het bestuur van de wijkvereniging,

L..A. Vos, secretaris

Inmiddels heeft de gemeente een ontvangstbevestiging verzonden. De verdere procedure is als volgt.

Alle inspraakreacties worden voorzien van een (ambtelijk) commentaar, waarbij tevens wordt geadviseerd over eventuele aanpassingen van de collegevoorstellen. Zodra B&W een standpunt hebben ingenomen over die (gewijzigde) voorstellen, worden de nota "inspraak verwerkt" en de bijgestelde collegevoorstellen besproken in een vergadering van de betreffende raads

**HART VAN DE
STAD KRANT**

VOOR AL UW DRUKWERK

DRUKKERIJ • ZETTERIJ • REPROSERVICE

van der Linden
LEIDEN

OFFSET • LICHTDRUK • FOTOCOPIE

Vliet 4^a-6 2311 RE Leiden Tel. 071-120815 Fax 071-133006

Leids schilder- en tekengenootschap
"ARS AEMULA NATURAE"
Pieterskerkgracht 9, Leiden.

dag- en avondkursussen:

- . akwalleren,
- . modeltekenen,
- . boetseren,
- . tekenen,
- . etsen,
- . schilderen.

inlichtingen: telefoon 071 - 140784

spreid vertrek van bezoekers zou weleens een illusie kunnen blijken. Een enkele vertrekkende cafébezoeker is vaak reeds in staat om een gehele straat of steeg wakker te maken.

Volgens de gemeente heeft de horeca-ondernemer in de voorgestelde regeling de vrije keus om z'n sluitingstijd te bepalen. In de praktijk zal hij echter, om z'n inkomsten te behouden, dikwijls gedwongen worden om aan de wensen van zijn klanten tegemoet te komen. Het zwakke punt van het voorgestelde systeem van vrije sluitingstijden is gelegen in het toezicht op de naleving van de daarin te stellen regels. Door de verantwoordelijkheid voor overlast in de omgeving van een horeca-zaak bij de ondernemer te leggen zal controle afhankelijk worden gemaakt van bij de politie binnenkomende klachten. Wanneer herhaaldelijk wordt geklaagd over een bepaalde horeca-zaak dan is de verhouding met de omwonenden meestal reeds goed verstoord en zal er ook al langere tijd overlast zijn.

Waarom een referendum?

Het onderwerp "sluitingstijden van horeca-inrichtingen" vinden wij niet geschikt als onderwerp voor een referendum. Overlast door de horeca is een probleem voor bewoners van de wijken waarin horeca-zaken zijn gevestigd en die liggen vooral in de binnenstad. Bewoners van de Merenwijk bijvoorbeeld zullen vast niet wakker liggen van horeca-overlast in de Pieterswijk, in Pancras-west of welk deel van de binnenstad dan ook.

Ook enkele andere wijkverenigingen hebben commentaar op het raadsvoorstel bij het gemeentebestuur ingediend. Met name de reactie van de Wijkvereniging Pancras-West komt in grote lijn geheel met de onze overeen. Wellicht geeft dat aanleiding om als wijkverenigingen van de binnenstad hierover gezamenlijk een standpunt in te nemen en onze houding ten aanzien van het referendum te bepalen.

DE VERENIGING VOOR PIETERS- EN ACADEMIEWIJK EN LEVENDAAL-WEST HEEFT INMIDDELS BESLOTEN GEËN ACTIEVE ONDERSTEUNING AAN HET REFERENDUM TE VERLENEN.

C.F.van der Schaaf.

Naar Jerusalem

De dure reis van een middeleeuwse graaf

Vanaf 19 januari 1991 is in Het Koninklijk Penningkabinet onder bovengenoemde titel een expositie te zien over de reis die Graaf Willem IV van Holland (1337-

1345) in 1343 ondernam naar Palestina om daar het graf van Christus te bezoeken. Aansluitend ging hij naar Pruisen om daar samen met de Duitse Orde de heidense Li-tauers te bevechten.

Van deze reis is een financieel verslag bewaard gebleven, waarin de inkomsten en uitgaven nauwkeurig zijn bijgehouden door de tesorier van de graaf. De tesorier kwam niet alleen in aanraking met de verschillende geldsoorten die in Nederland in gebruik waren, maar ook met geld uit andere landen. Daarom was hij extra nauwgezet bij het aanduiden van de concrete geldstukken waarmee werd betaald. Ook de reisroute blijkt met grote precisie uit de rekening. Uiteraard zal dit financieel verslag, afkomstig uit het Rijksarchief in Zuid-Holland, te vinden zijn op de expositie.

Bij het vertrek uit Nederland werd een aanzienlijk bedrag aan goudgeld meegenomen maar dit bleek al in Italië onvoldoende te zijn. Het toeval wilde dat juist toen graaf Willem in Milaan aankwam, de pasgeboren dochter van zijn gastheer ten doop werd gehouden, waarvoor Willem gevraagd werd peetvader te zijn. Deze eer kwam hem op een kostbaar geschenk te staan dat hem bijna 1/6 deel van zijn meegebrachte geld kostte. Toen dan ook in Venetië de kosten voor de overtocht, voeding en onkosten onderweg naar Syrië betaald moesten worden, kon dit alleen nadat de heer van Milaan een aanzienlijke lening aan de graaf verstrekte. Permanent geldgebrek noopte de graaf onderweg steeds bij te lenen; soms moest zelfs een zeer hoge woekerrente betaald worden. Uiteindelijk wordt 60% van de totale kosten van de reis bij derden geleend.

Naast geldgebrek had de graaf ook te maken met de diverse soorten geld waarmee in de verschillende gebieden betaald moest worden. In Italië kon de graaf al niet meer betalen met zijn meegebrachte geld uit de Nederlanden en moest er gewisseld worden tegen munten die in Italië in omloop waren. Soms gebeurde dat tegen een ongunstige koers en werd er verlies geleden. Een probleem van geheel andere orde waren de kleine zilveren penningen die in Pruisen in omloop waren. Ongeveer 27 kg aan gouden munten werd omgewisseld tegen maar liefst 400 kg aan kleine zilveren pruisische penningen: ruim 2.000.000 stuks. Men moest zelfs extra geldtassen en kisten aanschaffen om die enorme hoeveelheid te kunnen vervoeren.

Presentatie

In een elftal vitrines wordt een veelzijdig beeld gegeven van de vaak zeldzame munten. Uit Frankrijk worden gouden paviljoenen en schilden getoond en uiteraard zijn de florentijnse guldens in de vitrine te bewonderen. Een grote hoeveelheid pruisische penningen en zilvergeld uit de mediterane wereld hebben in de tentoonstelling een plaats gekregen. Het publiek kan de finaciele toestand van de graaf exact volgen op de balans die in iedere vitrine te vinden is.

gouden paviljoen, Frankrijk
Philipus VI (1328-1350) O 31 mm

Voor deze expositie is speciaal het boekje 'De reiskas van graaf Willem IV', geschreven door prof.dr. H. Enno van Gelder, in herdruk verschenen. Dit geïllustreerde boekje geeft de lezer interessante achtergrondinformatie over de inhoud van het financieel verslag en de monetaire problemen waarmee de graaf op zijn reis te maken kreeg.

JAARVERSLAG 1990

Op 1 januari 1990 was het bestuur van de Vereniging voor Pieters-en Academiewijk en Levendaal-west als volgt samengesteld:

- * R.J. van Cruijssen, voorzitter
- * A.W. Wamsteker-Meijer, secretaris
- * J.J.M. Gerritsen, penningmeester
- * C.F. van der Schaaf
- * J. Zijlstra
- * L.J.A. Pijnacker
- * L.A. Vos.

Dit jaar hebben er veel bestuurswisselingen plaatsgevonden. Na vele jaren van

bezielende leiding heeft Jacques van Cruijssen in de ledenvergadering van februari de voorzittershamer neergelegd. Deze hamer is weer opgepakt door de secretaris, Afra Wamsteker. Derk Morreau werd tot nieuw bestuurslid benoemd en heeft in aansluiting hierop het secretariaat overgenomen. In september is Joop Gerritsen om statutaire redenen afgetreden. Hij is als penningmeester opgevolgd door Coert van der Schaaf. In september is Paula Schölvinc tot het bestuur toegetreden. In oktober zijn Jon Zijlstra en Derk Morreau afgetreden vanwege hun verhuizing naar buiten de wijk. Berry Vos is Derk als secretaris opgevolgd. De nieuwe samenstelling van het bestuur is dus aan het eind van het jaar als volgt:

- * A.W. Wamsteker-Meijer, voorzitter
- * L.A. Vos, secretaris
- * C.F. van der Schaaf, penningmeester
- * L.J.A. Pijnacker
- * P. Schölvinc.

Er zijn dit jaar twee algemene ledenvergaderingen gehouden. In de eerste op 21 februari is het meerjarenplan van het bestuur besproken. Het doel van dit plan is meer te anticiperen op ontwikkelingen op het gebied van 'verplaatsing/verkeer', 'bebouwde ruimte' en 'welzijn'. In de ledenvergadering is een toelichting gegeven op de werkzaamheden van de werkgroepen die rond deze thema's zijn geformeerd. Het verslag van deze algemene ledenvergadering is gepubliceerd in de Hart van de Stad-krant van maart (no. 53). Na afloop van de ledenvergadering vond de afscheidsreceptie van de in de vergadering afgetreden voorzitter plaats. Onder het toezien oog van o.a. de wethouder mw. M. van der Molen en de gemeente-secretaris dhr. H. Lodder is hem de 'erepenning' behorende bij het erelidmaatschap van de vereniging overhandigd.

Van de tweede ledenvergadering op 12 september is verslag gedaan in de Hart van de Stad-krant van oktober (no. 55). Belangrijk onderwerp hierin was de evaluatie van het parkeerregime.

Er is om de mening te peilen van de wijkbewoners een enquête gehouden over het voorlopige voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders om het parkeerregime in de binnenstad te wijzigen. Een verslag van de uitkomst is gegeven in het decembernummer van de Hart van de Stad-krant. Ook is in dat nummer de reactie van de Wijkvereniging op het voorstel gegeven.

Verder is (zie diezelfde krant) een reac-

tie gegeven op de door het College in de inspraak gebrachte voorstellen om de horreca-sluitingstijden vrij te geven.

Met het stijgen van de verkeersproblemen heeft het bestuur veelvuldig in concrete probleemgevallen actie ondernomen. Hierbij zijn te noemen de Nieuwsteeg en de afsluiting Papengracht aan de kant van de Breestraat.

In de gemeenteraad is verklaard dat de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan wordt voorbereid voor de Pieterswijk.

Deze vernieuwing lijkt nu op de lange baan geschoven te zijn door het gemeentelijk apparaat.

Er zijn dit jaar ook enkele bezwaarprocedures begonnen, waaronder tegen de verbouwing van het restaurant De Doelen.

De Werkgroep Pieters- & Academiewijk en Levendaal-West komt op ongeregelde tijden bijeen. Dit jaar is dat één keer geweest. De vergaderingen zijn openbaar en zijn van te voren aangekondigd in het Zondagskrantje. In de werkgroep worden allerlei problemen die zich in de wijk voordoen of zich voor zouden kunnen doen, eventueel besproken. In de werkgroep hebben ambtenaren van verschillende gemeentelijke diensten zitting. Ook buiten de vergaderingen om is er een frequent contact met ambtenaren van verschillende diensten.

De Wijkvereniging is lid geworden van het Leids Bewonersplatform en heeft dit jaar met een stand gestaan op de Leidse Uitdag. Op Koninginnedag is er wederom een concert, verzorgd door de muziekschool, georganiseerd in de Pieterskerk.

Het bestuur is gedurende dit jaar zes maal bijeen geweest. Dikwijls heeft het bestuur de vereniging vertegenwoordigd bij officiële gelegenheden, zoals de drie-oktober viering.

Er zijn dit jaar vier Hart van de Stadkranten verschenen, te weten de nummers 53 tot en met 56.

Per 1 januari 1990 telde de vereniging 139 leden. Gedurende het jaar hebben zich 19 nieuwe leden aangemeld, terwijl 4 leden uit de wijk zijn vertrokken. Twee leden worden wegens wanbetaling uit het ledenbestand verwijderd. Per 31 december zal, afgezien van nieuwe aanmeldingen tussen 8 en 31 december het bestand derhalve 152 leden tellen.

Berry Vos,
secretaris.

UITKOMST ENQUETE

De bewonersenquête inzake het parkeerbeleid van de gemeente heeft een fors aantal reacties opgeleverd: in totaal bijna honderd! Hieruit blijkt wel hoe sterk deze problematiek bij de bewoners leeft. Nog duidelijker blijkt dit trouwens uit de vele dichtbeschreven achterzijden van het enquêteformulier. Verreweg de meeste inzenders hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid hun mening toe te lichten, met name bij de vragen 3b, 5, 6 en 9. Ook werden veel ideeën geopperd om verbetering te brengen in de huidige situatie. In dit artikel gaan we wat uitgebreider in op het totaalbeeld van meningen en ideeën, dat uit de enquête naar voren komt.

Opvallende zaken:

- 1. reacties zijn vooral van autobezitters afkomstig (82%). Dit verwekt geen verwondering. Zij worden immers het meest "getroffen" door het parkeerregime.
- 2. er zijn verhoudingsgewijs weinig reacties uit niet-restrictiegebied (36%, waarvan 27% uit voorgestelde uitbreidingsgebied).
- 3. veel autobezitters in het restrictiegebied beschikken over een vergunning (83%).

De eerste vraag die veel reacties oopriep was of autobezitters meestal zonder moeite hun auto in de buurt van hun woning een parkeerplaats konden vinden.

Mastro
Max & Jan
NIEUWSTEEG

Lady Service
Foundation Boetiek
Doezastraat 19
Geopend di t/m za: 9 - 17 uur, do. koopavond

nic de tombe
pieterskerkchoorsteeg 11 — leiden
telefoon 122184

Niet minder dan 80% antwoordde geheel (33%) of gedeeltelijk (47%) ontkennend op deze vraag. Van de autobezitters in het restrictiegebied heeft 27,5% veel moeite hiermede; voor 57,5% is dit wisselend, totaal dus 5% meer nog.

Met name op op donderdag- en vrijdagavond en de hele zaterdag blijkt het vinden van een parkeerplaats op redelijke loopafstand moeilijk tot hopeloos te zijn. Dat geldt meer plaatselijk ook op andere avonden wanneer er in de Pieterskerk, Stadsgehoorzaal e.d. evenementen plaatsvinden. Vergunninghoudersplaatsen worden dan massaal bezet door personen die daar helemaal niet mogen parkeren. Met name 's avonds is de parkeerpolitie niet voldoende actief om grootschalig foutparkeren af te schrikken. Vergunninghouders die op zaterdag na lang zoeken hun auto ook maar op een verkeerde plek stallen, krijgen menigmaal een bekeuring. Sommigen hebben besloten dan maar geen parkeervergunning meer te nemen. De meeste vergunninghouders gaan nog niet zo ver. Wel wordt alom aangedrongen op scherpere controle, hogere boetes, wielklemmen en een alerte wegsleepdienst.

Wie wél een parkeerplaats heeft gevonden is daarmee nog niet altijd uit de problemen. Vooral in de weekendavonden worden veel geparkeerde auto's moedwillig beschadigd. Een beheerder van een woningencomplex op het Galgewater telde in één jaar tijd 131 klachten over verbogen of afgerukte antennes, 42 verbogen auto-spiegels en een groot aantal krassen op auto's. Een vergunninghouder geeft als opmerking bij de vraag over de voorgestelde tariefverhoging: "Autobezitters zijn eerder toe aan een vergoeding, op te brengen door caféhouders en hun bezoekers, voor de moedwillig toegebrachte schade aan hun voertuigen."

Ook in de antwoorden op de vraag of men het parkeren in de buurt als hinderlijk ervaart klinkt veel irritatie door over het foutparkeren op grote schaal en het onvermogen van de parkeerpolitie daar paal en perk aan te stellen.

Niet minder dan 70% (!) antwoordt bevestigend op deze vraag, (niet-auto-bezitters 78,5%, autobezitters 68%). Nog opvallender zijn de scores buiten het huidige restrictiegebied: 100% van de niet-autobezitters en 90,5% van de autobezitters ervaren dit als hinderlijk.

De grootste problemen binnen het restrictiegebied doen zich voor rond de Pieterskerk en verder aan de rand van het huidige restrictiegebied: Hoefstraat, Vliet, Rapenburg, Oude Varkenmarkt en

omgeving, Galgewater. Met eentonige regelmaat komen in deze straten steeds dezelfde klachten terug: parkeren op stoepen, vlak voor voordeuren en uitritten zodat mensen nauwelijks hun huis in of uit kunnen, ongeoorloofd parkeren in smalle straten waardoor het doorgaande verkeer belemmerd wordt. Foutparkeerders zetten hun auto's soms dwars op de stoep of tegen paaltjes, die juist bedoeld zijn om het parkeren te verhinderen, met als gevolg opnieuw hinder voor het doorgaande verkeer.

De bewoners van de Hoefstraat hebben mede naar aanleiding van deze enquête een brief geschreven aan B & W. Ze vragen daarin om verkeersdrempels om het rijden met hoge snelheid (vaak tegen de voorgeschreven rijrichting in!) tegen te gaan. Men vraagt ook om meer paaltjes om een aantal deuren en uitritten voor versperring te vrijwaren. Ook vragen ze dringend om het gedeelte van de Garenmarkt tussen Hoefstraat en Raamsteeg uitsluitend te bestemmen voor vergunninghouders en niet voor bezoekers. In dat laatste geval vreest men dat de parkeeroverlast voor de omwonenden alleen nog maar zal toenemen. Die brief is door 35 personen ondertekend; de meesten daarvan verklaren ook last te ondervinden van de manier waarop een garagehouder op de Garenmarkt een aantal parkeerplaatsen in bezit heeft genomen om daar te te repareren auto's te laten proefdraaien.

In het gebied van de Vliet en het Conscientieplein is eveneens sprake van veelvuldig op stoepen parkeren, dubbel-parkeren, ingangen van woningen versperren, kortom van ergelijk parkeergedrag dat volgens een van de omwonenden "alsmaar erger wordt". Gecontroleerd wordt er zelden, en 's avonds al helemaal niet.

Op het Rapenburg wordt vooral op vrijdag- en zaterdagavond, maar incidenteel ook op andere avonden, uitgebreid op stoepen, op bruggen, voor paaltjes e.d. geparkeerd. "Er is al die jaren nooit bekeurd hiervoor" schrijft een van de bewoners, "bovendien ontstaan hierdoor levensgevaarlijke situaties doordat grote auto's (brandweer) nergens meer door kunnen." Andere opmerkingen: "We zouden moeten beginnen met het wegslepen van foutparkeerders op bruggen, voor paaltjes, op hoeken en uitritten". "Cafébezoekers (het café in kwestie wordt met name genoemd) zijn een ware plaag".

De meeste tegenstanders maken bezwaar dat tweeverdieners met beiden een auto en thans een vergunning, er één zouden kwijtraken. Ook kamerbewoners, die niet in gescheiden wooneenheden wonen, maar verder wel een volkomen zelfstandig (werkend) leven leiden, komen tegen deze bepaling in opstand. "Een dergelijk stingent verbod, zonder enige uitzonderingsbepaling, leidt tot onaanvaardbare situaties" schrijft een van hen. Voor anderen zou deze maatregel een reden zijn de binnenstad te verlaten of zelfs buiten Leiden te gaan wonen. Men blijkt er zich duidelijk van bewust dat vooral de grote studentenhuizen vergunningen zullen kwijtraken. Niet iedereen is het daarmee eens, zeker de studenten zelf niet. "Dit betekent inbreuk op het recht van studenten om een auto te hebben" zeggen er twee, terwijl een ander meent "Dit riekt naar discriminatie van studenten".

Over de vraag hoe het dan wel moet blijken veel bewoners nagedacht te hebben. Velen zijn van mening dat er soms ten onrechte parkeervergunningen worden uitgegeven. Eerstens moet daarom de controle verbeteren: zowel bij de uitgifte (staat het kenteken wel op de naam van de opgegeven persoon en woont deze werkelijk nog in de binnenstad?) als na afgifte. Er is sprake van nagemaakte vergunningplaatjes en van copieën.

Tenslotte wordt de opmerking gemaakt, dat bij een gebreken gebrek aan vergunninghoudersplaatsen de meest logische oplossing zou zijn dit aantal plaatsen uit te breiden. Dit laatste zou onherroepelijk een terugdringen van het betaald parkeren van bezoekers betekenen. Bezoekers van het centrale winkelapparaat zouden praktisch alleen nog maar toegelaten mogen worden in parkeergarages en op enkele daartoe aangewezen parkeerterreinen.

Veel reacties tenslotte bevatten (soms radicale) voorstellen ter verbetering van de huidige situatie. Een aantal zijn al genoemd in de reactie van het bestuur van de wijkvereniging aan B&W.

Hieronder laten we er nog een aantal volgen.

- in ieder geval uitbreiding van het aantal plaatsen voor vergunninghouders
- stel bewoners in de gelegenheid hun eigen parkeerplaats te huren
- stel het Pieterskerkplein open voor festiviteiten in de kerk tussen april en oktober, met parkeerautomaten
- overweeg de aanleg van een parkeergarage onder het Pieterskerkplein
- maak folders en maak zoveel mogelijk

bekend waar geparkeerd mag worden

- vraag restauranthouders en andere horecabedrijven hun klanten door middel van folders duidelijk te maken waar wel en waar niet geparkeerd kan worden
- benut de Leidse waterwegen voor vervoer van winkelend publiek en toeristen naar het centrum

Zoals u gemerkt heeft is het een lang verhaal geworden. Wellicht te lang en daardoor aan de saaie kant. Toch hebben wij gemeend u op deze wijze van de uitkomst van de enquête op de hoogte te moeten stellen. Niet eerder is de mening van bewoners zo duidelijk en uitgebreid naar voren als bij deze enquête. Het bestuur van de wijkvereniging is dankbaar voor zo'n geweldige respons.

De uitkomst is dan een belangrijke steun geweest voor de inspraakreactie aan de gemeente, die u elders in deze krant aantreft.

Joep Creyghton en Joop Gerritsen

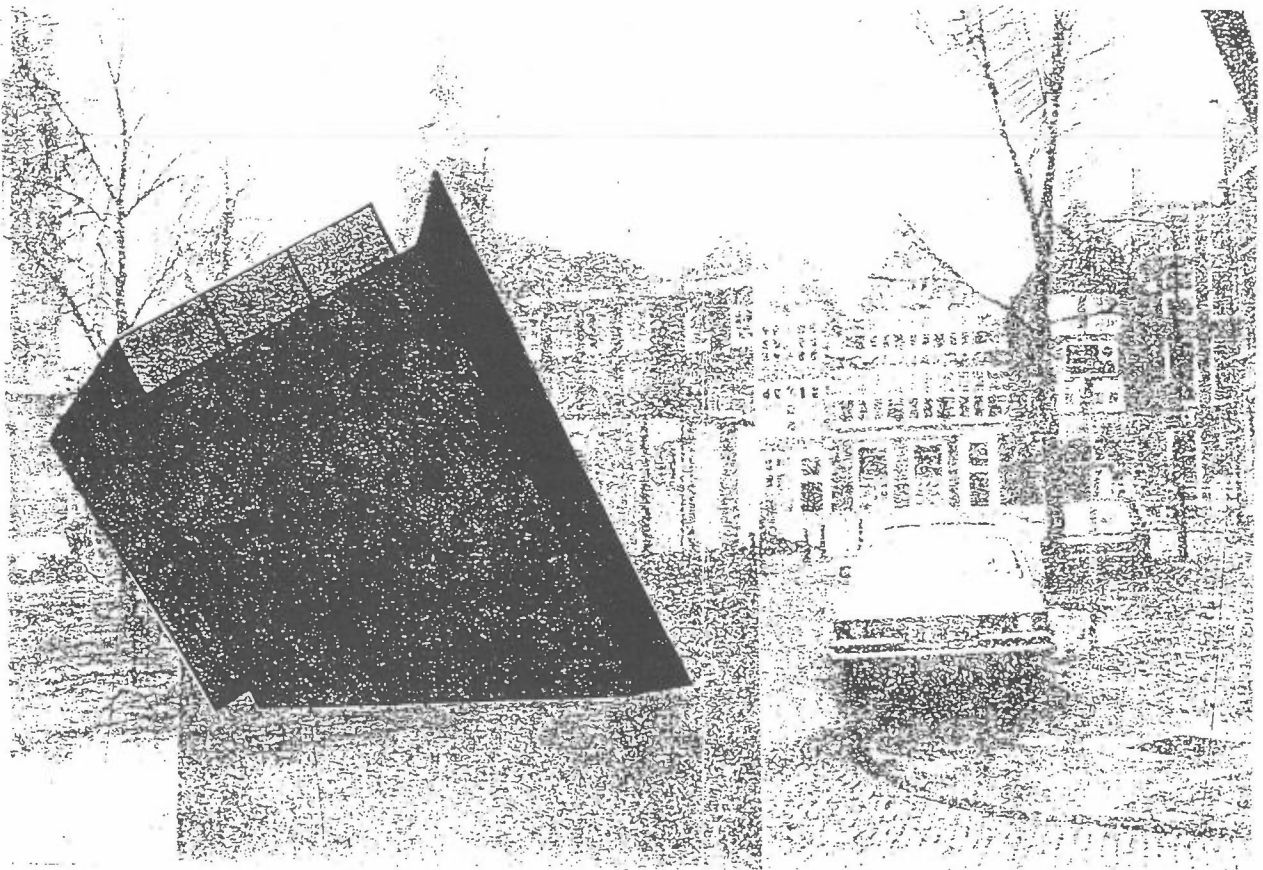
VREDESMONUMENT of RUIMTELIJK OBJECT

In opdracht van de gemeente is door de Bredase kunstenaar Piet Hein Stulemeijer een Vredesmonument ontworpen. Hij is daarbij uitgegaan van de laatste zin uit een brief van het Vredescomité: "Het monument moet met de bevolking kunnen communiceren. Een monument als medium: sprekend, verrassend en nieuwsgierig makend. Maar ook ongrijpbaar om te prikkelen tot nadenken."

Het begrip "vrede" staat niet vast. De kunstenaar heeft getracht het begrip symbolisch weer te geven. Hij is uitgegaan van een kubus, opgebouwd uit zes kwadranten. In veel godsdiensten en filosofieën komt het vierkant voor als een rustig, vredig element. Als symbool voor het bewustzijns-element heeft hij gekozen voor spiegels, donker aan de buitenkant van de kubus en helder aan de binnenkant.

"Vrede" is een soort weegschaal. Deze balansgedachte komt tot uitdrukking door de schuine plaatsing van de kubus: de kubus valt net niet om. In de kubus zitten twee openingen van ca. 1 m breed en nog twee visuele openingen dmv glazen stroken. Binnenin komt een zitelement en verlichting voor de veiligheid. Door de verschillende panelen is de reflectie van het licht honderdvoudig. "Vrede" is een andere wereld. De kunstenaar wil een

plaats scheppen waar deze wereld toch inschatbaar wordt, waar je je eigen gedachten kunt bepalen. De afmeting van het monument is 6 m hoog met een grondvlak van 3 x 3 m in het kwadraat. De kubus bestaat uit een staalconstructie bekleed met gehard glas met 5 keer de sterkte van normaal glas. Het monument krijgt aan de buitenzijde 2 tinten blauw: donker en wat lichter.

Het monument wordt deels gefinancierd uit de 1% regeling (1% van de bouwkosten van openbare gebouwen wordt benut voor de aanleg/aanschaf van een kunstobject) in dit geval de Sociale Dienst, deels uit een Cultureel fonds.

Aan het monument worden een aantal functies toebedeeld: herdenkingen, bezinningen, privégebruik en stedelijk object.

Als herdenkingsfunctie zal het een à tweemaal per jaar gebruikt worden door enkele honderden tot enkele duizenden. Het moet dan ook bij gebruik door grotere menigten voor een ieder zichtbaar blijven en in een open gebied liggen met verharde ondergrond.

In de bezinningsfunctie zal het gebruikersaantal dagelijks enkele tientallen, maar meestal één à twee personen tegelijk zijn. Voor enige afzondering moet het object toegankelijk zijn.

Als stedelijk object moet de locatie zodanig zijn dat dagelijks vele passanten

het zien. In deze hoedanigheid moet het volume zich meten met de stedelijke bebouwing van de locatie. Een relatie met de bebouwde omgeving is niet zinvol, omdat hierdoor het eigen karakter van het monument wordt aangetast.

Bovenstaande functie-analyse leverde de volgende uitgangspunten op voor de kunstenaar:

- het volume dient minstens die afmeting te krijgen, dat in het monument verbleven kan worden;
- de omvang moet in evenwicht zijn met zijn omgeving;
- het gebruik van verhoging, sokkel of drempel is niet gewenst;
- in of bij het monument dient een mogelijkheid te zijn om te zitten en/of te rusten.

Tot zover de overwegingen bij een presentatie van het monument.

Indien u nu tot de conclusie komt, dat dit ruimtelijk object ook werkelijk de ruimte krijgt, moet ik u teleurstellen. Het komt te staan op de middenberm van de Garenmarkt op het snijpunt het Levendaal en de ingang van het Van der Werfpark en blijft net achter de rooilijn van de Steenschuur.

Het hoogste punt is 6 m, het breedste vlak 5,10 m.

Verwacht geen oordeel van mij over het ontwerp, een ieder heeft zijn eigen visie

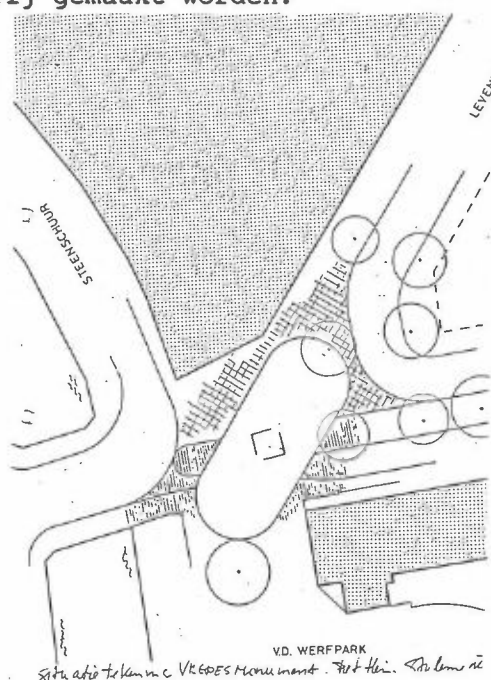
over het uitbeelden van het begrip "vrede". Maar als ruimtelijk object komen we toch in botsing met de geprojecteerde plaats. Naar mijn mening is die ruimte te klein voor zo'n grootschalig object, zeker als men er enkele honderden tot duizenden mensen kan verwachten. Het staat daar veel te dicht op het hoekhuis Steenschuur/Levendaal, een pand met vele ramen zowel een- als tweehoog. Een ieder zal achter het begrip "vrede" staan, maar om dag in dag uit op een fel blauw verlichte massa uit te kijken lijkt me geen genoegen. Het is te overheersend. Dit geldt evenzeer voor de huizen Steenschuur 11 t/m 17.

Bij de overwegingen is ook gezegd, "Een relatie met de bebouwde omgeving is niet zinvol, omdat daardoor het eigen karakter van het monument aangetast wordt." Deze zienswijze omgekeerd: hoe denkt men over de Lodewijkskerk en de schitterende trapgevels aan het Steenschuur en de beleevingswaarde daarvan?

De thans uitgekozen plek is volkomen in tegenspraak met de gehanteerde overwegingen: onvoldoende passanten, geen ruimte genoeg voor grotere menigten en te groot t.o.v. de stedelijke bebouwing rond de locatie.

In eerste instantie is aan het Van der Werfpark gedacht. Niet alleen is dat begroterlijk voor de schitterende grasmatten, waar mensen zich verpozen in de zon. Mediteren doe ik toch liever in en onder het groen van bomen en struiken, dan op een plek waar ik mezelf hondervoudig in een spiegelwand gereflecteerd zie.

Het parkeerterrein op de Garenmarkt voldoet beter aan de gestelde eisen, al zijn er plekken te bedenken met dagelijks meer passanten, en met demonstraties kan het autovrij gemaakt worden.

De meest geschikte plaats is het (vernieuwde) stationsplein. Daar wordt echt aan alle voorwaarden voldaan. De goede bereikbaarheid komt daar nog als pluspunt bij.

Op 15 januari 1991 is er voor omwonenden een hoorzitting in het Gulden Vlies over het ontwerp en de locatie van het Vredesmonument.

AGENDA PIETERSKERK

inl: 12 43 19

december 1990

23 Rondleiding	15.00
Kerstconcert St. Pieterskerk mmv "Credo-Singers" + Toonkunst orkest olv J. Stolk	20.00-23.00
28 Bachkoor: "Weihnachts- oratorium"	19.00-23.00
29 Yurlof Staatskoor (optie)	
30 Rondleiding	15.00

januari 1991

02 Nieuwjaarsreceptie Infotheek (optie)	18.00-22.00
06 Rondleiding	15.00
07 }	
08 } Associatie examens	18.00-22.30
09 }	
19 Rommelmarkt	10.0-17.00
20 Rondleiding	15.00
26 Scratch Messiah	
27 Rondleiding	15.00
Cantatedienst	19.00-21.00

februari 1991

03 Rondleiding	15.00
08 Dies RUL	15.30-
09 "Wiener Sanger Knaben" (optie)	
10 Rondleiding	15.00
16 Rommelmarkt (optie)	10.00-17.00
17 Rondleiding	15.00
24 Cantatedienst	19.00-21.00

maart 1991

02 Rommelmarkt	10.00-17.00
08 Annie Romein-Verschoor-lezing (optie)	19.45-
10 Rondleiding	15.00
17 Rondleiding	15.00
23 Rommelmarkt	10.00-17.00
24 Rondleiding	15.00
Cantatedienst	19.00-21.00
28 Bachkoor: Mattheus-Passion	
29 Bachkoor: Mattheus-Passion	